

45
LISINSKI
1973-2018
ZA SVA VREMENA

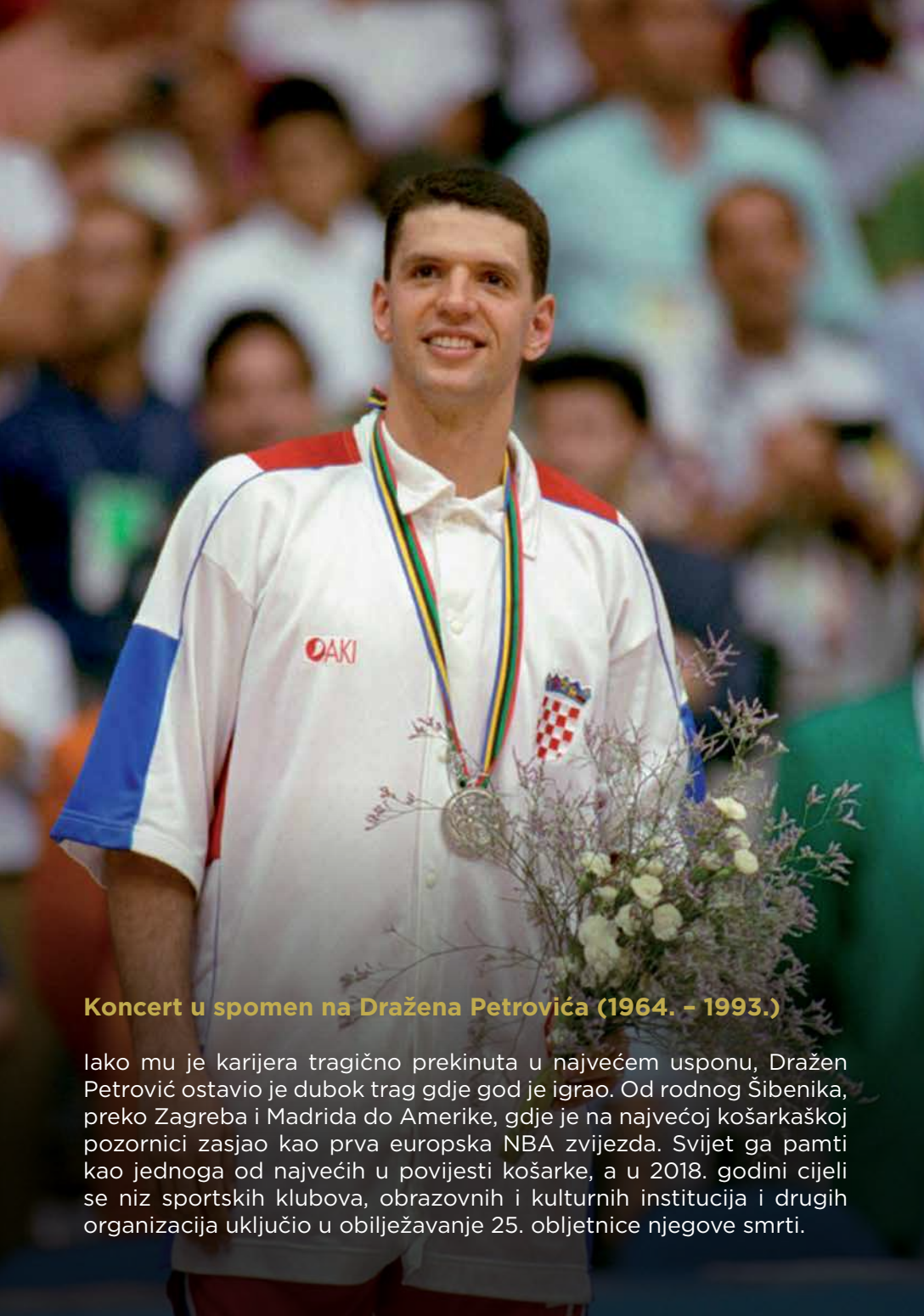
LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!
18/19

**SIMFONIJSKI ORKESTAR, ZBOR
I SOLISTI MUZIČKE AKADEMIJE
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU**
FRANZ ANTON KRAGER, dirigent

AMERICAN MEDLEY

Subota, 17. studenoga 2018. u 19.30 sati
Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog

U SPOMEN NA DRAŽENA PETROVIĆA (1964. – 1993.)

Koncert u spomen na Dražena Petrovića (1964. – 1993.)

Iako mu je karijera tragično prekinuta u najvećem usponu, Dražen Petrović ostavio je dubok trag gdje god je igrao. Od rodnog Šibenika, preko Zagreba i Madrida do Amerike, gdje je na najvećoj košarkaškoj pozornici zasjao kao prva europska NBA zvijezda. Svijet ga pamti kao jednoga od najvećih u povijesti košarke, a u 2018. godini cijeli se niz sportskih klubova, obrazovnih i kulturnih institucija i drugih organizacija uključio u obilježavanje 25. obljetnice njegove smrti.

American Medley

Samuel Barber

Uvertira komediji *Škola skandala* Richarda Brinsleyja Sheridana, op. 5 za orkestar

Leonard Bernstein

Prva simfonija, za mezzosopran i orkestar, *Jeremija*

Prophecy

Profanation

Lamentation

Sigmund Romberg

Četiri pjesme

(Aranžman: Dave Jessie i F. Henri Klickmann)

The Desert Song iz 1. čina operete *The Desert Song*

One Alone iz 2. čina operete *The Desert Song*

Softly, as in a Morning Sunrise iz 1. čina operete *New Moon*

Drinking Song iz 1. čina operete *The Student Prince*

***

Howard Hanson

Pjesma demokracije, za zbor i orkestar, op. 44

(tekst: Walt Whitman)

George Gershwin

Porgy i Bess

(Libreto: Ira Gershwin i DuBose Heyward)

(Koncertna verzija, aranžman: Robert Russell Bennett)

I. *Introduction*

II. *Summertime*, arija Clare iz 1. čina

III. *A Woman is a Sometime Thing*, arija Jakea iz 1. čina

IV. *My Man's Gone Now*, arija Serene iz 1. čina

V. *I Got Plenty O' Nuttin'*, arija Porgyja iz 2. čina

VI. *Bess, You Is My Woman Now*, duet Bess i Porgyja iz 2. čina

VII. *Oh, I Can't Sit Down*, zbor svjetine iz 2. čina

VIII. *It Ain't Necessarily So*, arija Sportin' Lifea iz 2. čina

IX. *There's a Boat Dat's Leavin'*, arija Sportin'Lifea iz 3. čina

X. *Lawd, I'm On My Way*, završni prizor iz 3. čina

RIJEČ DEKANA MUZIČKE AKADEMIJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Dragi prijatelji glazbe,

u svojem programskom odabiru na početku ove koncertne sezone, Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu je u sklopu ciklusa *Lisinski subotom* napravila geografski iskorak preko Atlantika i večeras predstavlja koncertni program *American medley*. Riječ je o antologijskim, poznatim te manje poznatim djelima legendarnih američkih skladatelja Samuela Barbera, Leonarda Bernsteina, Howarda Hensona i neizostavnog Georga Gershwina. Pravi raritet je izvedba djela Sigmunda Romberga, jednoga od najpoznatijih američkih skladatelja popularne glazbe koji je djetinjstvo proveo u Bелиšču, a gimnaziju završio u Osijeku. Zahvaljujući zalaganjima dr. Wiliama Everetta, iz naše partnerske institucije University of Missouri - Kansas City uspjeli smo doći do aranžmana njegovih popularnih pjesama, čiju ćemo hrvatsku premijernu izvedbu uskoro čuti.

Večerašnji koncert nastao je u suradnji s još jednom partnerskom institucijom Muzičke akademije u Sjedinjenim Američkim Državama. Moores School of Music sa Sveučilišta u Houstonu po stažu je jedan od naših mlađih partnera, ali suradnja i razmjena sjajno se razvila u oba smjera. Večerašnjom izvedbom ravnat će Franz Krager, profesor dirigiranja na Moores School of Music, a već potkraj ovoga mjeseca u uzvratni koncertni posjet u Houston odlazi profesor dirigiranja s Muzičke akademije Tomislav Fačini.

Institucionalne suradnje ne nastaju slučajno ni same od sebe, njih pokreću ljudi: entuzijasti, idealisti, zanesenjaci za ideje koje drugima ne padaju na pamet. Jedan od takvih je Philip Berquist, počasni konzul Republike Hrvatske u Teksasu, čovjek kojemu možemo zahvaliti na ovoj suradnji i večerašnjem koncertu. Hrvatska može biti ponosna da ima takvog „čovjeka na terenu“ koji svim srcem, ljubavlju i energijom zastupa njezine interese u dalekom svijetu.

Glazba je kroz svoju povijest bila često predmetom posvete. Čin posvete koncerta ili glazbenog djela nekoj osobi značilo je odati joj najveću moguću čast i priznanje. I zato je večerašnji koncert orkestra i zbora Muzičke akademije posvećen uspomeni na mladića koji je svojim talentom, radom, željeznom voljom i karakterom napravio iskorak preko Atlantika u novi svijet i ušao u legendu kao neponovljivi košarkaški virtuoz. Radi se o Draženu Petroviću, sjajnom sportašu koji je bio i ostao uzor i idol mnogim generacijama mladih i starih, čija je prerana smrt prije 25 godina ostavila tugu i prazninu. Zato će naši najbolji studenti, budući virtuosi, tom majstoru igre, košarkaškom Amadeusu, večeras posvetiti našu igru nota, igru emocija, radosti i sreće. Nećemo igrati zonsku obranu, nego ćemo pokušati zabiti tricicu da mu pokažemo da ga nismo zaboravili, da je njegov vječno zaigrani duh, njegov optimizam i volja za igrom i pobjedom tu među nama i da nas nikad neće napustiti.

Dalibor Cikojević, red. prof. art. (MA)

Produkcija:

KONCERT U SPOMEN NA DRAŽENA PETROVIĆA

SURADNJA:

Muzička akademija
Sveučilišta u Zagrebu

University of Houston,
Moores School of Music
(Kathrine G. McGovern
College of the Arts)

U ostvarenju projekta pomogli su Philip Berquist, počasni konzul Republike Hrvatske u Sjedinjenim Američkim Državama, i William A. Everett, PhD (University of Missouri - Kansas City)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU, MUZIČKA AKADEMIJA

UNIVERSITY OF HOUSTON, MOORES SCHOOL OF MUSIC (KATHRINE G. McGOVERN COLLEGE OF THE ARTS)

REKTOR: prof. dr. sc. Damir Boras

DEKANI:

Dalibor Cikojević, red. prof. art. (MA)

Andrew Davis, PhD (Kathrine G. McGovern, College of the Arts

Moores School of Music, University of Houston)

DIRIGENT: mo. Franz Anton Krager

DIRIGENTICA ZBORA: Jasenka Ostojić, red. prof. art. (MA)

SOLISTI:

Darija Auguštan, sopran, 4. g. integriranog studija pjevanja (MA)

Jurica Jurasic Kapun, bariton, 3. g. integriranog studija pjevanja (MA)

Emilia Rukavina, mezzosopran, 3. g. integriranog studija pjevanja (MA)

MENTORI SOLISTA:

Snježana Bujanović-Stanislaw, izv. prof. art. (Darija Auguštan)

Vlatka Oršanić, red. prof. art. (Jurica Jurasic Kapun)

Dunja Vejzović, red. prof. art. (Emilija Rukavina)

SIMFONIJSKI ORKESTAR MUZIČKE AKADEMIJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

KONCERTNI MAJSTOR: Eva Šulić

ČLANOVI ORKESTRA:

I. VIOLINE: Vanda Dabac, Emanuela Jerčić, Ana Ivanov, Klaudija Cobenzl, Tanja Prgomet, Joško Stojanov, Ivanica Novaković, Ivo Martinović, Jakov Šredl, Anđela Lijović, Blaž Žagač

II. VIOLINE: Urban Jerman, Eleonora Hil, Ante Slišković, Ivana Miličić, Noami Konforta, Ana Pavković, Georg Draušnik, Jakov Sekula, Luka Kojundžić

VIOLE: Filip Vitko, Marta Balenović, Kristina Knežević, Filip Kojundžić, Bartul Lakotić, Barbara Vlainić, Iva Šalić, Dora Šimunić

VIOLONČELA: Iva Ilakovac, Tonko Marković, Stin Lebar, Jurica Mrčela, Lana Lucija Horvatić, Martina Vuletić

KONTRABASI: Miha Firšt, Mihael Ros, Pavle Kladarin, Fran Slogar

HARFE: Julija Bratec Veleski, Brin Bernatović

FLAUTE: Barbara Turk, Ivana Kovačević, Iva Primorac, Barbara Kšenek

OBOE: Antonio Haller, Višnja Stapić, Ivan Vlainić

KLARINETI: Filip Mikuša, Toni Kranjac, Božan Bejo, Nathan Ukalović, Duje Stanić

FAGOTI: Sebastian Tarbuk, Grgur Konkoli Kolar, Domagoj Pečar

ROGOVI: Ante Medvidović, Matea Majić, Mijo Majić, Valentino Buić

TRUBE: Peter Firšt, Ivan Perković, Mislav Glavina

TROMBONI: Kristijan Leš, Ivan Gužvinac, Hrvoje Kurtanjek

TUBA: Mihael Hrgar

TIMPANI: Jaan Štokelj Wu

UDARALJKE: Suzana Komazin, Štefan Đurković, Andrea Pedron, Marin Borščak

BENDŽO: Aleksandar Jakopanec

GLASOVIR: Martina Ivčević

ASISTENT DIRIGENTA: Matija Fortuna, ass. (MA)

VODITELJ ORKESTRA: Georg Draušnik, red. prof. art. (MA)

NADZORNIK ORKESTRA: Nikša Gašpardi (MA)

POSLUŽITELJ ORKESTRA: Zoran Boch

ZBOR MUZIČKE AKADEMIJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ČLANOVI ZBORA:

SOPRANI:

Marija Anđela Biondić, Petra Bučo, Barbara Cvitanović, Terezija Galić, Ena Hadžiomerović, Lorena Herman, Nikolina Hrkać, Martina Ivanković, Lucija Job, Petra Pia Kartelo, Silvia Klinar, Lorena Kolarić, Lucija Lazički, Anamaria Ledinek, Tena Lončarević, Magdalena Martinčić, Stefani Pijetlović, Maja Piljek, Marija Salečić, Mihaela Šarec, Katia Šarlija, Karla Sever, Danijela Varga, Žana Žganec

ALTOVI:

Mihaela Antolović, Katarina Nera Biondić, Marija Boban, Lucija Borković, Ivana Božić, Mirjam Bungić, Izabela Conev, Antonela Doko, Marina Đoković, Lana Gašpert, Ana Horvat, Lucija Klarić, Lea Konjetić, Ema Kopi, Matea Koren, Latica Kovačević, Morana Lakotić, Tena Maletić, Maja Maslić, Lucija Matković, Doris Mihaljević, Lea Pavković, Hannah Pavlič, Katarina Pavlović, Andrea Rakitić, Karla Šain, Suzana Simić, Hana Zdunić

TENORI:

Marko Antolković, Damjan Bakić, Leonard Benjak, Karlo Bogatac, Tomislav Brebrić, Antonio Čorak, Tomislav Ferderber, Filip Filipović, Jura Kaurinović, Lovro Matošević, Roko Radovan

BASOVI:

Stipe Bakić, Boris Beus, Marko Blašković, Matko Bobić, Antonio Ceković, Vjekoslav Fordren, Silvestar Fridrich, Timon Fumić, Miloš Grnčaroski, Dominik Kiseljak, Ivan Koprić, Martin Lajtman, Josip Luković, Ivan Makar, Patrik Međimurec, Davor Nekjak, Jan Niković, Dino Prpić, Jasmin Ramić, Juraj Rebernjak, Tomislav Ružak, Filip Šimunović, Srđan Stanojević, Nikola Trputeć, Adrian Valčić, Marko Vucković, Edi Vugrinec, Antonio Vukadin, Karlo Wolf

DIRIGENTICA ZBORA: Jasenka Ostojić, red. prof. art. (MA)

KOREPETITORI ZBORA:

Ivan Božanić, 3. g. integranog studija klavira (MA)
Julijan Martinčević, 3. g. integranog studija klavira (MA)

IZVRŠNA PRODUKCIJA: Vesna Rožić (MA)

ODNOSI S JAVNOŠĆU: Gabriela Paradžik

POKRATE:

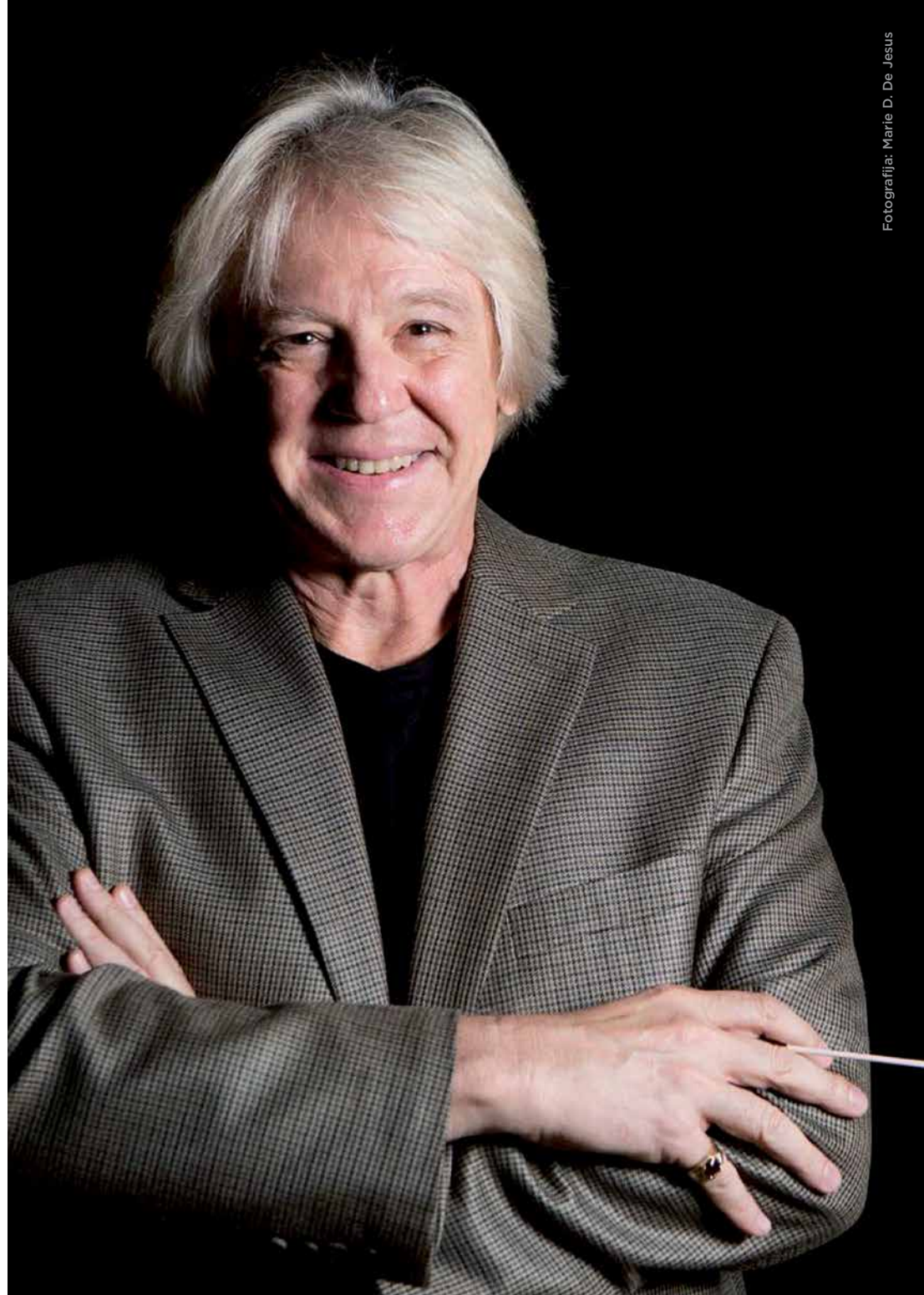
MA = Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu

FRANZ ANTON KRAGER

Rođen i obrazovan u Sjedinjenim Američkim Državama, dirigent **Franz Anton Krager** nastupao je i u svojoj zemlji i u inozemstvu u najslavnijim koncertnim dvoranama i glazbenim središtima svijeta. Otkako je debitirao u Europi 1978. godine u kopenhaskoj koncertnoj dvorani Tivoli, Krager je ravnao orkestrima u Leipzigu, Birminghamu, Moskvi, Manchesteru, Guangzhou, Sydneyju, Haagu, Kazanju, Guadalajari i Sarasoti. Radio je i na nekim od vodećih svjetskih glazbenih festivala, uključujući Lancaster International Concert Series, Lichfield and Aberystwyth International Arts Festivals u Ujedinjenom Kraljevstvu, Festival Internacional de Santa Lucía u Meksiku, Texas Music Festival i Interlochen National Music Camp u Sjedinjenim Američkim Državama. Maestro Krager ravnao je američkim, ruskim, slovačkim i rumunjskim simfonijama i filharmonijama te orkestrima u Berlinu, Londonu, Chicagu, Parizu, Singapuru, Leipzigu, Monterreyu, Grossetu, Pordenoneu, Ingolstadt, Chichesteru, Neussu i Honoluluu. Godine 2015. imenovan je glavnim gostujućim dirigentom čikaškog ansambla North Shore Chamber Arts Ensemble.

Krager je umjetnički voditelj i glavni dirigent festivala Texas Music, osnivač i jedan od voditelja orkestra Virtuosi of Houston, čest gost u Kinkaid School te član žirija na festivalu Orchestra America National Festival u Indianapolisu. Krager je i pročelnik dirigentskog odsjeka na Moores School of Music Sveučilišta u Houstonu, čiji je orkestar i program orkestralnog dirigiranja istaknut u svijetu. Moores School Orchestra često se čuje na američkom nacionalnom radiju, a snimio je skladbe Thomasa Fortmanna, Percyja Graingera, Daniela Catána, Michaela Horvita, Petera Lieuwena, Roberta Nelsona, Andree Nicolija i Stephena Shewana.

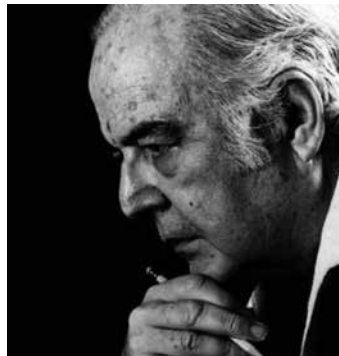

Sve je počelo s Jeannette Thurber.

Potkraj 19. i početkom 20. stoljeća mnogi su američki skladatelji glazbeno obrazovanje stjecali u europskim središtima kao što su Paris, Beč i Berlin. Diplomiravši i sama na pariškom konzervatoriju 1869. godine, Jeannette Thurber vratila se u SAD, namjeravajući u domovini utemeljiti jednako pristupačan sustav glazbene poduke. Štoviše, željela je poduprijeti i uspostavljanje američke nacionalne škole u glazbi, koja bi bila što je moguće bliža europskoj akademskoj tradiciji i na njoj sazdana, ali ipak po nečemu tipično američka. Vodilo ju je pitanje što mladi američki skladatelji nauče tijekom glazbenog obrazovanja, s obzirom na to da je, zahvaljujući školovanju u inozemstvu, devedesetih godina 19. stoljeća većina klasične glazbe što su je pisali američki skladatelji zvučala tipično „njemački“ ili „francuski“, već prema tome gdje su se školovali. Jeannette Thurber izlaz je vidjela u liku i primjeru Antonina Dvořáka. Uputila mu je poziv i ponudila mjesto ravnatelja *National Conservatory of Music* u New Yorku, a skladatelj je poziv prihvatio, obnašajući tu dužnost od 1892. do 1895. godine. Dvořákova uloga u razvoju američke glazbe još uvijek pobuđuje dvojbe. U SAD je došao iz sredine u kojoj je, slijedeći devetnaestostoljetni imperativ, već postojala prepoznatljiva nacionalna škola u glazbi. Stoga je prvi korak k upućivanju američke glazbe u smjeru nacionalne prepoznatljivosti bila potraga za autentično američkom glazbenom supstancijom, pri čemu je sam Dvořák kao „američko“ izabrao ono što je njegovim ušima bilo strano, naime glazbu američkih domorodaca i Afroamerikanaca, odnosno „crnačku“ glazbu. Program večerašnjeg koncerta obuhvaća predstavnike obiju dominantnih struja američke klasične glazbe koje su se formirale u potrazi za nacionalnom reprezentativnošću. Pritom jedna struja potragu za „vlastitim“ ostvaruje unutar europske tradicije klasične glazbe, dočim se druga u određenoj mjeri okreće „vernakularnim“ elementima.

Glazbeni talent **Samuela Barbera** (1910. – 1981.) prepoznali su njegovi teta i tetak glazbenici, Sydney i Louise Homer. Četrnaestogodišnji Barber pripadao je inauguralnoj generaciji studenata izuzetno kompetitivnog američkog *Curtis Institute of Music*, na kojemu jestudirao kompoziciju, glasovir i solo pjevanje. Pod pedagoškom palicom talijanskog skladatelja i violinista Rosarija Scalera, upijao je glazbeni stil 19. stoljeća, koji je brusio za svojih boravaka u Europi. Njegove skladbe danas su dio kanonskog orkestralnog repertoara, a publici je možda najpoznatiji često izvođen *Adagio* za gudače. Samuel Barber višestruko je nagrađivan; između ostalog, dvostruki je dobitnik Nagrade *Joseph H. Burns*. Danas je jedan

od najvažnijih američkih skladatelja, no nije uvijek bilo tako: njegovu glazbu dugo su smatrali anakronom i konzervativnom. Za razliku od Harrisa ili Coplanda, koji su američku supstanciju glazbe tražili u *jazzu* ili tradicijskim napjevima afričkih robova i američkih domorodaca, Barber gotovo nikad ne poseže za tim. Njegova glazba zasniva se na akademskoj tradiciji i njezinim pravilima.

Uvertiru komediji Škola skandala Richarda Brinsleyja Sheridanana, op. 5 za orkestar Barber sklada godine 1931. kao dvadesetjednogodišnji student, a dvije godine poslije za skladbu osvaja Nagradu *Joseph H. Burns* Sveučilišta u Columbiju. Financijska sredstva što ih je pritom dobio iskoristio je za odlazak u Italiju pa tako nije bio na praizvedbi djela u kolovozu 1933. Premda je polazište toga djela zaplet komedije Roberta Sheridanana *Škola skandala* iz 1777., satiričkog prikaza građanskih običaja 18. stoljeća, skladba nije namijenjena izvedbi uz predstavu. Barber radije pokušava prenijeti njezin duh, dosjetljivost, humor i opće raspoloženje. I naslov skladbe navodi na pogrešan trag. Nije posrijedi uvertira u klasičnom smislu, nego je djelo oblikovano prema načelu ronda, s odnosom tema koji odgovara dramaturgiji predstave. Napetost i grčevitost prve, lirska izražajnost druge teme te središnji dio s tonalitetnim zavrzlamama kao pandan zapletu komedije, potenciraju se velikim orkestralnim aparatom koji Barberu služi za intenziviranje boja i zvuka.

Naslijeđe **Leonarda Bernsteina** (1918. – 1990.), skladatelja, dirigenta, pijanista i pedagoga, veliko je i važno u svakome od navedenih aspekata njegova rada. Budući da se njegova opsežnija djela u nas rijetko izvode, stogodišnjica njegova rođenja prigoda je da se češće čuju na koncertnim podijima. Bernsteinova **Prva simfonija, za mezzosopran i orkestar, Jeremija**, poput mnogih njegovih djela, svojevrsna je politička gesta. Prve skice za stavak *Lamentation* nastale su još 1939. godine kao reakcija tada mladog Bernsteina na uspon nacizma, ali pravi poticaj na skladanje simfonije pružilo je skladateljsko natjecanje održano 1942. pod pokroviteljstvom *New England Conservatory of Music*. Bernstein je simfoniju posvećenu svojem ocu Samuelu dovršio u zadnji tren i osobno otputovao vlakom u Boston kako bi je dostavio na vrijeme, tek nekoliko sati prije isteka roka. Iako simfonija tada nije bila nagrađena, njezinu praizvedbu 1944. godine nagradio je kružok glazbenih kritičara grada New Yorka. Praizvedba toga djela, nakon koje je uslijedilo još pet izvedbi iste godine, kao i koncert s Njujorškom filharmonijom prethodne godine, na kojemu je Bernstein u posljednjem trenutku zamijenio bolesnog Brunu Waltera za dirigentskim pultom, utrli su put dvadesetsedmogodišnjem skladatelju i dirigentu prema svjetskoj slavi.

Bernsteinovo shvaćanje simfonije koketira s drugim glazbenim vrstama: *Druga simfonija* graniči s glasovirskim koncertom, a *Treća* s oratorijem. Svaka od njegovih simfonija obilježena je na neki način programošću. Tri stavka *Prve simfonije*, naslovljena *Prophecy* (*Proroštvo*), *Profanation* (*Profanacija*) i *Lamentation* (*Tužaljka*), ocrtavaju život proroka Jeremije u vrijeme pada Jeruzalema. Jeremijino proročanstvo o neizbježnom padu grada zbog idolatrije i klanjanja drugim bogovima tema je prvoga stavka, u kojemu Bernstein vješto izmjenjuje blokove gusto posloženih gudača i puhača, povezujući ih potom u *tutti*. Pritom su instrumenti poput violončela i fagota primorani svirati u visokim registrima, što pridonosi napetosti orkestralnog sloga koji se, pomalo paradoksalno, rastapa u sljedećem stavku. Zamišljen kao *scherzo* bakalnog ugođaja, drugi stavak temelji se na židovskoj melodiji, elementu za kojim je Bernstein, kao uostalom i za religijskim temama, često posezao. Odabir biblijske knjige *Tužaljki* kao finala simfonije smiona je odluka mladog skladatelja, kojom je djelo u cjelini dobilo ton svojevrstnog apela za spas vjere u suvremenom društvu. Shvaćajući Jeruzalem kao metaforu za krizu društva, Bernstein pokazuje da prorokove riječi ostaju aktualne i danas.

Sigmund Romberg (1887. – 1951.) američki je skladatelj i dirigent mađarsko-židovskog porijekla, koji u svojim djelima povezuje naslijeđe europskog operetnog stvaralaštva 19. stoljeća s brodvejskim mjuziklom 20. stoljeća. Prvu glazbenu poduku dobio je od oca koji se glazbom bavio amaterski, svirajući violinu i glasovir. Djetinjstvo je proveo u Belišću, a mladost u Beču, gdje je upoznao bečko operetno stvaralaštvo radeći kao korepetitor. U SAD je otišao 1909. godine želeći postati profesionalnim glazbenikom. Studentski život bio je jedna od čestih tema opereta s njemačkoga govornog područja potkraj 19. stoljeća, a Rombergov se *The Student Prince* (*Princ student*, 1924.) nastavlja na tu tradiciju. Paradigmatski je primjer njegovih najranijih opereta u kojima je nostalgija glavni pokretač radnje, a glazbenu okosnicu čine plesni stavci, ponajprije sjetni valceri. Jedna je od niza opereta proizišlih iz vrlo uspješne suradnje s impresarijem i producentom J. J. Schubertom i libretisticom Dorothy Donelly. Radnja se temelji na drami Wilhelm Meyer-Förstera *Stari Heidelberg*, a glavni je junak mladi princ Karl Franz iz Karlsberga koji napušta svoje kraljevstvo i odlazi na studij u Heidelberg. Vješto skriva svoje plemenito porijeklo i zaljubljuje se u konobaricu Kathie, sve dok mu iznenada ne umre djed pa je primoran vratiti se na dvor i sklopiti ugovoreni brak s princezom. Važnu ulogu u opereti ima muški zbor, osobito kad je riječ o pjesmama koje ocrtavaju njemački lokalni kolorit, kao što je *Drinking Song* (*Napitnica*). Slavljenje

i poticanje na konzumaciju alkohola potencirano je oštrim naglascima na prvoj dobi, dijatonskim uzlaznim melodijskim linijama u orkestru, dok socijalnu dimenziju pijanstva ističe prisutnost muškog zbora.

The Desert Song (*Pustinjska pjesma*; 1926.) u mnogočemu je odmak od Rombergova dotadašnjeg operetnog stvaralaštva. Radnja nije smještena na Zapad, nego u Maroko, što djelu daje karakter orijentalne fantazije, i u libretu i u glazbi. Protagonistica je Francuskinja Margot Bonvalet, zaručnica francuskog oficira Paula Fontainea koji odlazi na Rif obračunati se s arapskim pobunjenicima. Istovremeno je zaljubljena u misterioznog neznanca po imenu Crvena Sjena, predstavnika arapskog svijeta. Radnju pokreću njezine romantične težnje, sa sretnim završetkom. Opozicija Zapad-Istok u glazbu se prenosi odnosnom dur-mol, pa Francuzi pjevaju u duru, a Marokanci u molu. *Pustinjska pjesma* jedinstven je primjer čvrste dramaturške povezanosti teksta i glazbe u Rombergovu stvaralaštvu.

Radnja operete *New Moon* (*Novi mjesec*, 1928.) događa se u Louisiani potkraj 18. stoljeća. Ondje se našao prebjeg Robert Misson, inače francuski plemić. Budući da nitko ne zna njegovo pravo podrijetlo, postaje robom na plantaži i zaljubi se u posljednikovu kćer Marijette Beaunoir. Njihovu sreću prekida Vicomte Ribaud, poslanik francuskog kralja, koji je dobio zadatak pronaći i uhititi Roberta. Opereta sadrži neke od najpoznatijih Rombergovih pjesama, među kojima je i **Softly As in a Morning Sunrise** (*Nježno kao za svitanja*). Dvadesetih godina prošlog stoljeća iznimno je popularan bio Carlos Gardel, argentinski tenor francuskog porijekla, koji danas slovi kao utjelovljenje tanga. Zahvaljujući utjecaju Gardelove glazbe, Rombergova je pjesma poprimila ton tanga s karakterističnom ritmičkom figuracijom u refrenu.

Howard Hanson (1896. – 1981.) američki je skladatelj švedskog porijekla koji je najveći doprinos američkoj klasičnoj glazbi dao kao nastavnik i dirigent. Primarno glazbeno obrazovanje stekao je u SAD-u, na *Luther College* u Wahoo, *Institute of Musical Art* (poslije *The Juilliard School*) u razredu Percyja Geotschiusa, te na *Northwestern University* na kojemu je diplomirao 1916. godine. Za skladbu *California Forest Play* godine 1921. osvojio je nagradu Američke akademije u Rimu. Tri godine provedene na stipendiji bile su ključne za njegov skladateljski razvoj, a najveći utjecaj na njega imalo je proučavanje Palestrinina opusa. Hansonovo iskustvo rada s različitim glazbenim pedagogima odrazilo se na njegovo pedagoško djelovanje nakon povratka iz Rima 1924. godine. Imenovan je ravnateljem *Eastman School of Music* u Rochesteru, koja će sljedećih godina, zahvaljujući njegovu zalaganju, postati jednom od najboljih glazbenoobrazovnih institucija u SAD-u. Brojni Hansonovi učenici ističu pravo na osobnost kao najvažniju karakteristiku njegove nastavničke politike.

Hansonova *Pjesma demokracije, za zbor i orkestar op. 44* nastala je godine 1957. u čast obljetnice *National Education Association* i *Music Educators National Conference*. Pripada kasnijem skladateljevu razdoblju, a riječ je o uglazbljenju fragmenata dviju pjesama iz jednog od kapitalnih djela američke poezije, zbirke *Vlati trave* Walta Whitmana iz 1855. Okolnosti nastanka pjesme *Starčeva misao o školi* na neki se način podudaraju s onima u slučaju Hansonove skladbe: naime, Whitman je tu pjesmu osobno recitirao na svečanom otvorenju javne škole u Camden u New Jerseyju 1874. godine. Četvrta pak strofa pjesme *Ti, majko, sa svojim jednakim potomstvom* svečana je oda u slavu demokracije, čije su vrline bile misao-vodilja Whitmanove poezije cijelog njegova života. U Hansonovoj skladbi ta strofa postaje svojevrsnim refrenom.

Pjesma demokracije strukturom prati strofnu raspodjelu Whitmanovih pjesama. Pritom se Hanson koristi ograničenim brojem glazbenih motiva, transformirajući ih tijekom skladbe na različite načine, čime osigurava koherentnost skladbe. Karakterističan melodijski motiv predstavljen nakon tajanstvenog uvoda preuzet je iz njegove *Druge simfonije*, a ovdje se izlaže raznim ritmičkim konfiguracijama, ovisno o ugođaju teksta. Na ključnim se mjestima melodijsko kretanje svodi na minimum i poprima karakteristike recitativa, stavljajući u prvi plan sadržaj Whitmanovih stihova.

U suvremenoj se historiografiji sve češće susreće mnijenje kako je 19. stoljeće završilo s Prvim svjetskim ratom. Mnogi su se nakon blata, smrti i krvarenja Europe željeli okrenuti nečem drugom, početi iznova. I europska je umjetnost tražila nov početak, okrećući se, između ostalog, Americi i njezinoj modernosti. Mnogi su europski skladatelji tih godina otkrivali jazz kao izvor nove glazbe. Spajajući ga s neoklasicističkim jezikom, stvorili su prepoznatljiv glazbeni idiom, kojemu je s onu stranu Atlantika odgovarao simfonijski jazz, jedan od rezultata potrage za američkim identitetom u glazbi. **George Gershwin** (1898. – 1937.) središnji je predstavnik američkog simfonijskog jazz. Uz Charlesa Ivesa, jedan je od rijetkih američkih skladatelja svoje generacije koji se nije školovao izvan granica SAD-a. Kad mu je bilo dvanaest godina, njegov je brat Ira od oca dobio glasovir, ali ga je George ubrzo prisvojio. Primarno glazbeno obrazovanje stekao je od učitelja u susjedstvu u New Yorku, gradu u kojemu je živio, a godine 1912. postao je učenikom Charlesa Hambitzera, svirajući pod njegovim mentorstvom Chopina, Liszta i Debussyja. Njegova se glazbena orijentacija radikalno mijenja godine 1914., kad počinje raditi za izdavačku kuću H. Remick & Co. u Tin Pan Alleyju.

Njegova opera *Porgy i Bess* (1935.), nastala prema pripovijetki *Porgy* DuBosea Heywarda iz 1925., smatra se vrhuncem američkog simfonijskog jazz. Heyward je u suradnji s Irom Gershwinom napisao i libreto. Radnja djela događa se u afroameričkoj zajednici u četvrti Catfish Row u Charlestonu u Južnoj Karolini. Porgy je prosjak zaljubljen u narkomanku Bess, pokušavajući je izbaviti iz nasilne veze i ovisnosti. Opera je u Americi izazvala kontroverze zbog pretpostavke da se nastavlja na tradiciju minstrela i potencira postojeće stereotipe, iako su na praizvedbi cijelu postavu činili Afroamerikanci. U glazbenom smislu, riječ je o spoju tradicionalnih opernih elemenata (uvertira, arije, recitativi, motivi prisjećanja, zborovi i ansambli) s brodvejskim stilovima i popularnim glazbenim žanrovima. Dojmljive su samostalne arije koje se lako pamte. Primjerice, Clarina uspavanka *Summertime (Ljeto)* bogatstvo melodijske linije crpi iz spirituala. Postala je jazz-standardom, a u međuvremenu je doživjela obrade u gotovo svakom glazbenom žanru, od jazz-a i rock'n'rolla do sevdalinke. Serenina tužaljka *My Man's Gone Now (Moj je muškarac otišao)* zvukom i ugođajem podsjeća na pjesme robova koje su pratile rad, karakterističnog sinkopiranog ritma. *I Got Plenty O' Nuttin' (Ima mnogo toga što nemam)* je Porgyjeva domišljata pjesma u kojoj na siromaštvo gleda kao na nešto pozitivno. Karakteristična je prisutnost bendža, popularnog glazbala u ranom jazzu i countryju. *Bess, You Is My Woman Now (Bess, sad si moja)* ljubavni je duet Porgyja i Bess. Gudački je korpus skladan u bogatom neoklasičnom stilu, dok jazz-elemente donose pjevači i limeni puhači. U brojevima sa zborom, kao što su *Oh, I Can't Sit Down (Ne mogu se sad smiriti)*, *It Ain't Necesserally So (Nije baš tako)*, *Lawd, I'm On My Way, (Evo me, Gospode)* prisutni su tipično afroamerički načini obrade teksta koji potječu iz tradicija spirituala, gospela i pjesama koje prate rad, ali i masivnih mješovitih građanskih zborova iz 19. stoljeća.

Matija Jerković, 5. g. integriranog studija muzikologije (MA)
Ema Miličević, 3. g. integriranog studija muzikologije (MA)
Julija Novosel, 5. g. integriranog studija muzikologije (MA)
MENTOR: dr. sc. Dalibor Davidović, izv. prof. (MA)

LISINSKI
SUBOTOM
UVIJEK
LISINSKI
NEPROGNIHIV DOZIVLJAJ!
18/19

Subota, 22. 12. 2018.

KRASSIMIRA STOYANOVA
sopran

**SIMFONIJSKI ORKESTAR
HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE**
TONČI BILIĆ, dirigent

„Uvijek volim raditi s njom, ne samo zato što je predivna pjevačica i prava umjetnica, nego i zato što je izvrsna poznavateljica glazbe. Njezina muzikalnost dolazi do izražaja u njezinu čistom glasu i fraziranju koje je uvijek smisljeno i otmjeno“, riječi su glasovitog Riccarda Mutija o jednoj od vodećih sopranistica našega vremena, **Krassimiri Stoyanovi**. Ona se posebno proslavila interpretacijama talijanskog, napose verdijanskog opernog repertoara, ali i nizom drugih glavnih opernih uloga, ostvarujući ih u najvećim kazališnim kućama na svijetu (Metropolitan opera, Royal Opera House, londonski Covent Garden, Teatro alla Scala u Milanu, Bastille u Parizu, Državne opere Münchena, Hamburga, Berlina, Dresdena i Züricha). Za svoju umjetničku izvrsnost zaslužila je naslov *Kammersängerin* Bečke državne opere, koji imaju čast nositi samo velikani opernoga svijeta.

45 LISINSKI
1973-2018
ZA SVA VREMENA

DAN DVORANE

**ALJOŠA
JURINIĆ**
glasovir

28. prosinca 2018.

Uoči svečane proslave **Dana dvorane** u povodu njezina 45. rođendana, koji će biti u znaku “glazbi svijeta”, zagrebački hram kulture ugostit će vrhunskog mladog hrvatskog pijanista **Aljošu Jurinića**. Njega redovito prati oduševljenje domaće i inozemne publike i atmosfera koju treba zahvaliti umjetničkoj veličini, ali i jednostavnosti i profinjenosti njegova duha. Pobjednik je uglednog pijanističkog Natjecanja *Robert Schumann* u skladateljevu rodnom Zwickauu 2012. i prvi pijanist iz Hrvatske i ovoga dijela svijeta koji se uspio plasirati u finale najvećeg i najprestižnijeg pijanističkog natjecanja, onog *Chopinova* u Varšavi, 2015. Ali Aljoša Jurinić ne spava na lovorikama; nakon *Schumann*a i *Chopin*a, bio je laureat i velikog i zahtjevnog Natjecanja Kraljice Elizabete u Bruxellesu. Nastupa solistički i uz pratnju orkestra u zemlji i brojnim europskim državama te na festivalima. U Londonu je prvi put nastupio 2007., a u veljači 2015. održao je svoj prvi recital u njujorškom Carnegie Hallu.

 otpbanka

 INA

AUTOWILL
Vaš OPEL partner

ZAGREB
moj grad

KONCERTNA DVORANA CONCERT HALL

LISINSKI

NEPROCENJIVIM DOŽIVLJAJ | INVALUABLE EXPERIENCE